

CEZA MUHALEMESİNDE, ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ OLARAK "UZLAŞTIRMA KURUMU"

ÖZET

Ceza sistemleri uzun süre, cezalandırıcı adaleti esas alan bir uygulama içerisinde iken, mağdur haklarının korunması yönünde yaşanan gelişmeler ve akabinde onarıcı adaletin ön plana çıkmasıyla alternatif uyuşmazlık çözüm sistemleri batılı hukuk sistemlerinde yerini almıştır. Bu gelişmelere paralel olarak Türk hukuk sisteminde de tartışılmaya başlanan onarıcı adalet uygulamalarından olan Uzlaştırma kurumu, Ceza uygulamamıza ilk olarak 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu m.73/8 ve Ceza Muhakemesi Kanununun 253. maddesinde yapılan düzenleme ile fiilen sistemimize girmiştir. Uygulama sonuçlarına bağlı olarak değişiklik yapılmış, 5560 sayılı yasa ile yapılan bu kurum tamamen Ceza Muhakemesi kanunu kapsamına alınmıştır. Ancak Ceza muhakemesi Kanununda düzenlenmiş olmakla beraber sonuçları itibariyle maddi ceza hukuk hükmü olarak nitelendirilebilecek bir karma bir kurum olduğu kabul edilmektedir.

Uzlaştırma, Uzman Uzlaştırmacı aracılığıyla fail ile mağdurun özgür iradeleri ile bir araya gelerek iletişimlerini sağlanmakta, özgür ortamda aralarındaki yürütülen müzakereler sonucunda mağdurun mağduriyetinin giderilmesi ve failin de yargılama ortamına sokulmaksızın husumetin giderilmesini sağlayan alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Bu itibarla yargının iş yükünü azaltan bir etkiye sahip olduğu gibi toplumsal barışında sağlanmasına katkı sağlayan bir kurumdur.

6763 sayılı yasa ile Ceza Muhakemesinde yapılan değişikliklerle uygulamada yaşanan aksaklıklar dikkate alınarak Uzlaştırma kurumunda radikal değişiklikler yapılmıştır. Hukuk sistemimizde Uzlaştırmanın en son düzenlenmiş şekli yazımızda inceleme konusu yapılmıştır.

Bu yazımızda, Uzlaştırma kurumunun hukuki niteliği, tarihsel gelişimi ve mukayeseli hukukta uzlaştırma kurumu açıklandığı gibi, Türk Hukuk sisteminde Uzlaştırma, Uzlaştırmaya tabi suçlar, Uzlaştırmanın koşulları, Uzlaştırma Usulü,

Uzlaştırma teşkilatı ve Uzlaştırmanın sonuçları tüm hatları ile tartışılarak çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler, Uzlaşma, Uzlaştırma, Onarıcı Adalet, Uzlaştırmacı, mağdur hakları, çocuklarda Uzlaşma, uzlaşmaya tabi suçlar

ABSTRACT

For a long time penal systems have grounded their practise on punitive justice but with the developments in the protection of the victim's rights and with rise of restorative justice to prominence, many types of alternative dispute resolutions found place in western legal systems.

In Turkish legal system, parallel to these developments restorative justice became a subject for debate and after a while with the regulations in the art.253 of Turkish Penal Procedure Law and art.73/8 of Turkish Penal Law, dated 01/05/2005, victim-offender mediation entered Turkish legal system. With the results came from the ongoing practise, some modifications made with the law numbered 5560 and institution of mediation regulated wholly in Turkish Penal Procedure Law. Even though it is regulated in Turkish Penal Procedure Law since its results can be also qualified as of substantial penal law, it is generally considered to have a mixed nature.

Victim-offender mediation is an alternative dispute resolution method where victim and offender came together and communicate with their own free will, in a free environment for the purpose of restitution of the loss and the damage of the victim and the conclusion of the animosity without a trial, with the help of an expert third-party mediator. In this respect it also lighten the work of the courts and consolidates public peace.

Regarding the flaws in practise, drastic modifications for victim-offender mediation were made with changes in penal procedure made by the law numbered 6760. In our work we examined contemporary situation of the victim-offender mediation.

In this research of ours, legal character of victim-offender mediation and its historical background, regulations of victim-offender mediation in comparative law were explained; and also victim-offender mediation in Turkish legal system, crimes eligible for mediation, conditions for mediation, procedure of mediation, organisation of victim-offender mediation and mediators, and lastly the results of victim-offender mediation had been examined after an exhaustive and comprehensive manner and suggestions for solutions were made.

Keywords: Reconciliation, Victim-OffenderMediation, RestorativeJustice, Victim'sRights, Mediation of Juveniles, CrimesEligibleforMediation.